

20. 02. 2012

no. / /

LAUSUNTO
16.2.2012

Dnro 17/00.05/2012

Viite: Lausuntopyyntö OKM/71/010/2011

Asia: Lausunto Taideyliopiston perustamisesta ja siihen liittyvästä luonnoksesta yliopistolain muuttamiseksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 16.1.2012 pyytänyt Lapin yliopistolta lausuntoa Taideyliopiston perustamisesta ja siihen liittyvästä luonnoksesta yliopistolain muuttamiseksi. Pyydettyä lausuntona Lapin yliopisto lausuu seuraavaa:

I Lausunto

Lapin yliopisto pitää luonnoksen lähtökohtia yliopiston kehittämisen kannalta pääosin tarkoituksenmukaisina ja positiivisina. Alla mainituilta osin luonnos edellyttää kuitenkin täsmentämistä ja esiintuotujen seikkojen huomioon ottamista suunnitelmaa sovellettaessa.

1. Asetuksen mukaan taiteen yliopistollisia koulutusaloja Suomessa ovat musiikki, kuvataide, teatteri, tanssi ja taideteollinen ala. Musiikin koulutusala vastaa Sibelius-Akatemia, kuvataiteesta Kuvataideakatemia, teatterista Teatterikorkeakoulu ja Tampereen yliopisto (näyttelijätyön laitos), tanssista Teatterikorkeakoulu ja taideteollisesta alasta Aalto-yliopisto sekä Lapin yliopisto. Taideyliopiston perustaminen ei saa synnyttää mielikuvaa, että Taideyliopistolla olisi monopoli taidealan yliopistokoulutuksesta Suomessa eikä Taideyliopiston perustaminen saa supistaa muiden taidealan yliopistoyksiköiden rahoitusta.
2. Lapin yliopisto suhtautuu Taideyliopiston perustamiseen sinänsä myönteisesti, mutta pitää erityisen tärkeänä, että myös Lapin yliopiston erityisyys merkittävänä taideyliopistona otetaan täysimääräisesti huomioon taidealan yliopistokoulutuksen ja taiteellisen toiminnan kokonaisrahoitusta määrittäessä.

Pääosin pienistä taidekorkeakouluista muodostettava Taideyliopisto edustaa itseisarvoisen taiteen ajatusta, muodostaen vapaaseen taiteeseen profiloituvan yksikön. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunta puolestaan edustaa taiteen soveltamista kestäväen kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi profiloituen Lapin yliopiston profiilin ja strategian mukaisesti soveltavan taiteen, yhteiskuntatieteiden ja ympäristön vuorovaikutukseen. Aalto-yliopiston perusajatus on soveltavan taiteen kyt-

keminen kauppaan ja teknologiaan Suomen elinkeinoelämän kilpailukyvyn kehittämiseksi.

Hallituksen esityksessä todetaan, että nyt perustettavan Taideyliopiston tarkoituksena on vahvistaa kansallisesti ja kansainvälisesti yliopistotasoista taidealojen opetusta ja tutkimusta sekä taiteellista toimintaa ja lisätä taiteen mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnan tasapainoiseen kehittämiseen. Ehdotuksessa yliopistojen rahoitusmalliksi vuodesta 2013 alkaen (OKM 2011:26) taas korostetaan yliopistojen toiminnassa laatua, kansainvälisyyttä, profiloitumista sekä vaikuttavuutta.

Korkeakoulupoliittisiin tavoitteisiin ja haasteisiin on kyettävä vastaamaan ja siihen oltava riittävät voimavarat kaikissa taidealan koulutusta antavissa yliopistoissa. Kansainvälistymisen ja laadun parantamisen on todettu edellyttävän resursseja kontaktiopetukseen ja opetushenkilökunnan mahdollisuuteen lisätä omaa taiteellista toimintaa ja tutkimusta. Myös yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen toteuttaminen vaatii erityisiä panostuksia, kun se toteutuu laajana alueellista vaikuttavuutta ja innovaatiotoimintaa tukevana projektitoimintana, kuten Lapin yliopistossa.

Laadun ja vaikuttavuuden sekä rahoituksen määräytymisen perusteita arvioitaessa on otettava huomioon, että OKM:n kriteereillä Lapin yliopiston taiteiden tiedekunta on jo nyt lähes kaikilla indikaattoreilla edellä Aalto-yliopistoa (liite 1), joka sai huomattavan lisäpanostuksen yliopiston perustamisen yhteydessä.

Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan tohtorikoulutusta on kehitetty systemaattisesti vuosittain ottaen huomioon valtakunnalliset tohtorikoulutusta koskevat linjat ja suositukset. Taiteiden tiedekunnan tohtorin tutkintojen määrä on kasvurallalla. Tämän kehityksen turvaamiseksi on tärkeää kiinnittää huomiota resurssien riittävyyteen ja tasapuoliseen jakautumiseen.

Hallituksen esityksen mukaan Taideyliopiston perustamisella ei ole suoranaisia vaikutuksia valtiontalouteen. Taideyliopiston vuosien 2013-2016 aikana tarvitsema 18 miljoonan euron lisärahoitus toteutetaan yliopistojen perusrahoituksen sisällä. Erityisen tärkeätä on huolehtia siitä, että taidealan rahoituksen kasvattaminen toteutetaan kaikkien taideyliopistojen (ml. LaY) osalta uutta rahoitusmallia koskevassa työryhmämuistiossa (OKM 2011:26) todetusti (s. 43.). Muutoin taidekoulutusta antavien yliopistojen tasapuolinen kohtelu vaarantuu.

3. Lapin yliopisto pitää erikoisena sitä, että esittävän yliopistolain 18 §:ssä ei taideyliopiston rehtorilta edellytetä tohtorin tutkintoa. Taidealan tohtorituotannon oltua jo useita vuosia kohtuullisella tasolla, ei muista yliopistoista poikkeavalle kelpoisuusmäärittelylle ole Lapin yliopiston näkemyksen mukaan perustetta.

Vararehtori

Hallinto- ja lakiasiainjohtaja

Jukka Mäkelä

Markus Aarto